

Nr 912

Av herr Fälldin, om beaktande vid stads- och byggnadsplanering av behovet av friluftsliv.

(Lika lydande med motion nr 808 i Första kammaren)

En god fysisk kondition hos den enskilde individen underlättar för honom eller henne att klara de krav som ställs i hemmet, i skolan och på arbetsplatsen. Motståndskraften mot sjukdomar blir större liksom förutsättningarna för psykisk anpassning och trivsel. Många ställer därför starka krav på tillgång till motions- och aktivitetsmöjligheter under fritiden. Kraven finns i alla åldrar, och de växer sig starkare i takt med att stillasittandet och den fysiska inaktiviteten i arbetslivet ökar.

Stress har blivit något av ett nyckelord i vårt samhälle. Vanligen avser man de negativa reaktioner som kan uppkomma beroende på att individens reaktioner fortfarande sker efter ett mönster som var anpassat till gårdagens yttre förhållanden. Ett bra sätt att motverka individens stressreaktioner är att höja den fysiska konditionen. Det är därför uppenbart att förslag som syftar till att öka den fysiska aktiviteten hos en bred allmänhet måste få starkt stöd.

Önskan om tillgång till aktivitet kan tydligt spåras i samhällen där möjligheterna till sådan ej nog tillgodosetts. Man kan till en del föra de speciella anpassningsproblem som uppträtt bland framför allt ungdomen i många samhällen till bristande möjligheter till aktivitet i olika former. Behovet av aktivitet och utrymme gäller inte bara tillgång till motionslokaler och natur utan också till lokaler av olika slag där man träffas, pratar och kanske dansar. En speciell form av inneaktivitet är att gå till lokaler där man kan utföra hantverk av skilda slag. Det bostadsområde som den enskilde bor i måste kunna erbjuda ett varierande utbud av möjligheter till aktiviteter och friluftsliv om trivseln skall finnas sig.

Det är enligt min mening viktigt att slå fast att det är just i boendeområdet behoven är störst. Åtgärderna för att tillfredsställa de viktiga behoven av motion och verksamhet måste därför sättas in i framför allt planeringen av det nära grannskapet till bostaden.

När det gäller dimensioneringen i såväl översikts- som detaljplaneringen av ett område finns det relativt noggranna riktlinjer och normer för t. ex. kommunikationer, affärer och liknande servicelokaler. Antalet parkeringsplatser och garage som behövs bestäms mycket noga. Över huvud taget beak-

tas sådant som medför att ytor bebyggs. Det vore ett rimligt krav att behoven av aktivitetslokaler, motionshallar, terränglöpnings- och skidspår för motion med bastu- och tvättmöjligheter samt tillräckliga områden av orörd natur för strövandamål inom ett nära tidsavstånd från bostaden på samma sätt ägnas beaktande. Lika självklart som att bilplatser och garage får sitt utrymme i bebyggelsen bör det vara att ordna med anläggningar och utrymmen för motion och aktivitet för alla åldrar och för skilda intressen. Detta bör enligt min mening regleras i stads- resp. byggnadsplanen.

De riktlinjer och normer som här skyndsamt bör utarbetas kommer att beröra såväl översiktlig planering som detaljplanering i kommunerna. Frågan om service av olika slag är aktuell, inte minst genom en nu pågående utredning. Här avses bl. a. att frigöra hemmavarande för tid till förvärvsarbete och fritid. Den dubbelarbetande skall liksom andra som får tillgång till närservice kunna få mer tid över till personliga intressen och fritidsverksamhet. Det är av största vikt att möjligheter till avkoppling i form av motion och friluftsliv då finns. Arbetet med att dra upp riktlinjer för denna friskvårds- och trivselfråga får inte glömmas bort i den allmänna servicedebatten.

Rent mänskliga behov talar för att nya signaler behövs för planeringen av boendet. Jag avser då främst problemen med stressjukdomar och missanpassning, som berördes i inledningen och som kan mötas med ökade möjligheter till fysisk aktivitet i lugna och ändamålsenliga miljöer. Det torde även vara långsiktigt ekonomiskt fördelaktigt att i tid planera för friskvård. Samhällsbyggandet måste ges en mer mentalhygieniskt riktig inriktning.

Såvitt jag har kunnat finna har denna inriktning inte kommit till uttryck i direktiven för översynen av byggnadslagstiftningen. Detta är enligt min mening en allvarlig brist, och tilläggsdirektiv bör därför utfärdas.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om tilläggsdirektiv till byggnadslagutredningen, innebärande att den får i uppgift att pröva möjligheterna att i en ny lag införa regler, som inom detaljplaneringens ram tillgodoser människornas behov av fysisk aktivitet på sin fritid, i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 28 januari 1969

Thorbjörn Fälldin (cp)
